

פרויקט "זכות מלידה" (Birthright) – תיקון החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. בהחלטת הממשלה מס' 885 מיום 13.1.2000 בעניין פרויקט "זכות מלידה" למחוק מסעיף ח' את המילים המתייחסות להרכב דירקטוריון חברת Birthright Israel: "בחברה יהיו שישה דירקטורים: שני נציגי התורמים, שני נציגי ציבור שיומלצו בהסכמה בין השר מלכיאור לבין שר האוצר, שני נציגי הסוכנות (הפדרציות ויתרו על ייצוג בדירקטוריון החברה והעניקו את נציגם לסוכנות היהודית)".
- ב. לרשום את הודעת חברת Birthright Israel כי תפעל לתיקון תקנון החברה בהתאם לתיקון החלטת הממשלה מס' 885 כאמור בסעיף א' להחלטה זו.

דברי הסבר

רקע כללי

פרויקט תגלית – זכות מלידה, הוא פרויקט משותף לממשלת ישראל ולחברת Birthright Israel, שהיא חברה לתועלת הציבור, (להלן: **החברה**) להבאת בני נוער וסטודנטים יהודיים מרחבי העולם לסיור חינוכי בישראל, לצורך חיזוק תחושת השייכות שלהם לעם היהודי ולמדינת ישראל (להלן: **הפרויקט**).

בהחלטת הממשלה מס' 885 מיום 13.1.2000 בעניין "פרויקט "זכות מלידה"" (להלן: **החלטת הממשלה 885**), נקבעו העקרונות להפעלת פרויקט זכות מלידה – Birthright.

במסגרת זו נקבע בסעיף ח' להחלטת הממשלה 885, בין היתר, הרכב הדירקטוריון של החברה. בין היתר נקבע שם כי בחברה יהיו שישה דירקטורים: שני נציגי התורמים, שני נציגי ציבור שיומלצו בהסכמה בין השר מלכיאור לבין שר האוצר ושני נציגי הסוכנות.

התייחסות החלטת הממשלה 885 להרכב דירקטוריון חברת תגלית עוגנה בתקנון החברה. עם זאת בהתאם להוראות התקנון, התקנון כפוף לתנאי ההסכם להפעלת פרויקט תגלית, שנחתם בין הממשלה לחברה לראשונה ביום 9.7.2000 וחודש מעת לעת. לפי הוראות ההסכם **אין לממשלה זכות למנות דירקטורים בחברה**. עם זאת, למדינה יש 4 מתוך 16 חברים בוועדת ההיגוי אשר לה סמכות להסכים למינוי 2 נציגי ציבור בדירקטוריון החברה. לפיכך, בפועל ההוראה בהחלטת הממשלה 885 בדבר הרכב הדירקטוריון לא יושמה במלואה, ועל כן מוצע למחוק מהסעיף האמור את המשפט החל מ"בחברה יהיו שישה דירקטורים" ועד "לסוכנות היהודית)". שאר הוראות הסעיף יישארו בעינם.

יצוין כי בפועל בשנים האחרונות לא מונו נציגי ציבור לדירקטוריון החברה כך שאף לא הייתה הזדמנות בשנים האחרונות ליישום ההוראה בהחלטת הממשלה, ואכן לא הייתה לממשלה כל מעורבות בהרכב הדירקטוריון של החברה. לאור כל האמור, התיקון מוצע על מנת שהחלטת הממשלה לא תכלול הוראה שלא יושמה ושלא ניתנת ליישום במסגרת היחסים החוזיים עם החברה. בנוסף, מוצע לרשום את הודעת החברה כי תפעל לתיקון תקנון החברה בהתאם לתיקון האמור. יובהר, כי גם הוראות ההסכם להפעלת פרויקט תגלית בין הממשלה לחברה יתוקנו בהתאם לתיקון האמור.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 885 מיום 7.12.1999 בעניין "פרויקט "זכות מלידה".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה מצורפת להצעת ההחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי: 11אחר.

תחום פעולה עיקרי: 04ישראל והעם היהודי.

מגיש: ראש הממשלה

כ' בתמוז התשפ"ב

19 ביולי 2022

היועצת המשפטית

ירושלים, י"ט בתמוז התשפ"ב

18 ביולי 2021

סימוכין: 9339057177

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: פרויקט "זכות מלידה" – תיקון החלטת ממשלה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. פרויקט תגלית – זכות מלידה, הוא פרויקט משותף לממשלת ישראל ולחברת Birthright Israel, שהיא חברה לתועלת הציבור, (להלן: **החברה**) להבאת בני נוער וסטודנטים יהודיים מרחבי העולם לסיור חינוכי בישראל, לצורך חיזוק תחושת השייכות שלהם לעם היהודי ולמדינת ישראל (להלן: **הפרויקט**).
2. בהחלטת הממשלה מס' 885 מיום 7.12.1999 בעניין "פרויקט 'זכות מלידה'" (להלן: **החלטת הממשלה 885**), נקבע מסמך העקרונות להפעלת פרויקט זכות מלידה – Birthright.
3. במסגרת זו נקבע בהחלטת הממשלה מס' 885 כי בדירקטוריון החברה יהיו ששה דירקטורים: שני נציגי התורמים, שני נציגי ציבור שיומלצו בהסכמה בין שני שרי ממשלה, השר מלכיאור - השר לענייני חברה ותפוצות דאז ושר האוצר, ושני נציגי הסוכנות היהודית.
4. הפעלת הפרויקט מוסדרת באמצעות הסכם לביצוע מיזם משותף שנחתם בין ממשלת ישראל – משרד ראש הממשלה לבין החברה, לראשונה ביום 9.7.2000, וחודש מעת לעת. הסכם ההתקשרות הנוכחי הוא הסכם חומש לשנים 2018-2022 (להלן: **הסכם הפרויקט**).
5. התייחסות החלטת הממשלה מס' 885 להרכב דירקטוריון חברת תגלית עוגנה בתקנון החברה. עם זאת בהתאם להוראות התקנון, התקנון כפוף לתנאי הסכם הפרויקט. בהסכם לא ניתן ביטוי מלא להוראות החלטת הממשלה. תחת זאת נקבע בהסכם כי 2 נציגי הציבור בדירקטוריון ימונו בהסכמת ועדת ההיגוי. יצוין כי מתוך 16 חברים בוועדת ההיגוי של הפרויקט לממשלה יש 4 חברים בלבד. לכן, אין לממשלה זכות למנות דירקטורים בחברה. לפיכך, בפועל ההוראה בהחלטת הממשלה מס' 885 בדבר הרכב הדירקטוריון לא יושמה במלואה, ועל כן מוצע למחוק מהסעיף את ההתייחסות להרכב הדירקטוריון מהחלטת הממשלה מס' 885.
6. כמפורט בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, בפועל בשנים האחרונות לא מונו נציגי ציבור לדירקטוריון החברה כך שאף לא הייתה הזדמנות בשנים האחרונות ליישום ההוראה בהחלטת הממשלה, ואכן לא הייתה לממשלה כל מעורבות בהרכב הדירקטוריון של החברה.
7. לאור זאת, התיקון מוצע על מנת שהחלטת הממשלה לא תכלול הוראה שלא יושמה ושלא ניתנת ליישום במסגרת היחסים החוזיים עם החברה.
8. כמו כן, מוצע לרשום את הודעת החברה כי תפעל לתיקון התקנון בהתאם לתיקון האמור. בדברי ההסבר להצעת ההחלטה הובהר, כי גם הוראות ההסכם להפעלת פרויקט תגלית בין הממשלה לחברה יתוקנו בהתאם לתיקון האמור.

היועצת המשפטית

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הצעת החלטה זו מובאת לאישור הממשלה בשעה שזו מכהנת כממשלה יוצאת. זאת, לאחר שהתקבל בכנסת חוק התפזרות הכנסת העשרים וארבע ומימון מפלגות, התשפ"ב-2022. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון ולהנחיות היועצת המשפטית לממשלה, קבלת החלטות בעת הזו מחייבת איזון בין חובת האיפוק בעשייה של הממשלה היוצאת לבין הצורך בעשייה ובשמירה על רציפות הפעילות הממשלתית. בהתאם לפסיקה מתחם הסבירות לעניין זה נבחן בשים לב למאפייניה של הסמכות הקונקרטית המופעלת ובהתחשב באיזון הנדרש בין הצורך בעשייה לבין הדרישה לנהוג באיפוק בהפעלת הסמכויות לגבי כל אותם עניינים שאין כורח ודחיפות מיוחדת לפעול בהם בתקופה זו.

אופיו של התיקון המוצע להחלטת הממשלה 885 הוא טכני ונועד לשקף את מצב הדברים המשפטי והעובדתי, כפי שהיה וכפי שהוא בפועל. בנוסף, ההצעה היא תוצר של עבודת מטה שהסתיימה זמן רב לפני תחילתה של תקופת הבחירות. אין בהצעת ההחלטה משום שינוי של מהות הפרויקט או תוכנו ולפיכך אינה משפיעה על סדרי העדיפויות של הפעילות הממשלתית. מעבר לאמור יצוין כי פרויקט תגלית הוא פרויקט הנמצא במרכז הקונצנזוס הציבורי והוא מכוון ליהודי התפוצות ולא לציבור הבוחרים בישראל. עוד נציין כי הצעת ההחלטה אינה כרוכה בעלות תקציבית.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההחלטה:

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד

היועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 5/ע של ועדת שרים לענייני תפוצות, עליה וקליטה מיום 07.12.1999 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 13.01.2000 ומספרה הוא 885(5/ע).

פרויקט "זכות מלידה" - BIRIHRIGHT 885(5/ע).

דברי פתיחה

מניין קולות

להלן הנוסח המלא של מסמך העקרונות להפעלת פרויקט "זכות מלידה" - BIRIHRIGHT, המבוסס על החלטת ועדת השרים מס' 2/ע מיום 10.11.99 והתיקונים שנקבעו בהתאם לסעיף י"א להחלטה וכן על התיקון שאושר בהחלטת ועדת השרים מס' 4/ע:

מ ח ל י ט י ם, במקום החלטה מס' 2/ע של ועדת השרים לענייני תפוצות, עליה וקליטה מיום 10.11.99, יבוא הנוסח הבא:

א. לתמוך בפרוייקט "זכות מלידה" - BIRIHRIGHT, שעיקרו הבאת עשרות אלפי בני נוער וסטודנטים יהודיים מרחבי העולם לסיור חינוכי בישראל, כדי לחזק את תחושת השותפות שלהם עם העם היהודי ומדינת ישראל.

ב. בפרוייקט ישתתפו מדינת ישראל, חברת BIRIHRIGHT הממומנת על-ידי תורמים יהודיים, הסוכנות היהודית, והפדרציות היהודיות (KH/U.J.C) - איחוד הקהילות היהודיות בצפון אמריקה וקרן היסוד).

ג. ועדת היגוי שתורכב מנציגי 4 גופים אלה תהווה את מסגרת הניהול העליונה של הפרויקט, כאשר לכל גוף תהיה נציגות של 25%.

ד. בראש ועדת ההיגוי יעמוד נציג הממשלה (השר מיכאל מלכיאור).

מזכירות הממשלה

ה. הפרויקט יונחה על-ידי ועדת ההיגוי וועדות משנה של ועדת ההיגוי שבהן תהיה נציגות של 25% לכל קבוצה.

במקרה של אי-הסכמה בועדת ההיגוי יוותרו נציגי הפדרציות היהודיות על זכות הצבעתם ורק נציגי הממשלה, חברת BIRTHRIGHT והסוכנות היהודית ישתתפו בהצבעה.

במקרה של אי-הסכמה בועדות המשנה תעבור ההכרעה לוועדת ההיגוי המרכזית.

יומלץ בפני המשתתפים להשתתף בתכניות הנוער שיארכו 30 יום, אך המימון ינתן ל-10 ימים בלבד. תכניות הסטודנטים יידונו בועדת ההיגוי.

ז. תכני הביקור ייקבעו על-ידי וועדת ההיגוי. כל המשתתפים יבקרו בכותל המערבי, באתר הקשור לשואה ובאתר הקשור לציונות. כמו-כן כל המשתתפים ייקחו חלק ביום משותף עם סטודנטים ובני נוער ישראלים. הסוכנות היהודית תמשיך לבצע את תוכנית החוויה הישראלית גם במסגרת הפרויקט.

ח. התוכנית תופעל על-ידי חברת BIRTHRIGHT ISRAEL. בחברה יהיו שישה דירקטורים: שני נציגי התורמים, שני נציגי ציבור שיומלצו בהסכמה בין השר מלכיאור לבין שר האוצר, שני נציגי הסוכנות (הפדרציות ויתרו על ייצוג בדירקטוריון החברה והעניקו את נציגם לסוכנות היהודית). תקנון החברה יקבע וישונה בהסכמה בין כל הצדדים ומניותיה יוחזקו בנאמנות משותפת של הצדדים.

ט. היקף התכנית יהיה 210 מליון דולר על-פני חמש שנים. הממשלה מתחייבת להקצות לפרויקט עד 70 מליון דולר שיתפרסו, שלא באופן ליניארי, על פני חמש השנים בתנאי שסך ההקצאה הממשלתית השנתית לא יעלה על שליש מסך ההקצאות של כלל השותפים לפרויקט.

למען הסר ספק, הקצאת הממשלה לפרויקט מותנית בהקצאה מקבילה של שלושת השותפים האחרים בתכנית על פי חלקם היחסי כמוסכם.

הממשלה מקצה לפרויקט בשנתו הראשונה (שנת 2000) 8 מליון דולר, מתוכם 4 מליון דולר מהרזרבה התקציבית של שנת 1999 + 4 מליון דולר נוספים מתקציב שנת 2000.

מהרזרבה התקציבית במשרד ראש הממשלה לשנת 1999, יועברו 16 מליון שקלים לפרויקט.

י. כל ההכנסות שיתקבלו מנותני החסויות המסחריות לפרויקט יועברו לאוצר המדינה.

יא. לממשלה תישמר הזכות לסגת מן הפרויקט בהודעה של 210 ימים מראש.

יב. לרשום כי ההתקשרות עם חברת BIRTHRIGHT ISRAEL

מזכירות הממשלה

טעונה פטור ממכרז וכי יתקיים פיקוח כלשהו על השימוש בכספי המדינה על ידה.

ראה גם החלטה מס' 148 מיום 25.3.03 והחלטה 2428 מיום 15.8.04 והחלטה מס' 4089 מיום 9.8.05.

ראה החלטה מס. 825 מיום 10.12.2015
ראה החלטה מס. 958 מיום 10.1.2016